

Volda kommune

Kommuneplanen sin samfunnsdel

Utkast/arbeidsdokument

27.01.2015

Innhald

Forord ved ordføraren	s.
Om samfunnsdelen	s.
- Kva er ein samfunnsdel?	s.
- Mål for planarbeidet.	s.
- Nasjonale og regionale rammer for planen/bakgrunn og føringar	s.
- Plandokumentet sin rettsverknad	s.
- Høyringsprosess	s.
- Prosess og medverknad	s.
- Folkehelse som overordna og førande prinsipp	s.
Utviklingstrekk, kvalitetar og utfordringar	s.
Hovudtema:	
- Attraktivitet	s.
- Busetting	s.
- Volda i regionen	s.
- Volda sentrum	s.
- Folkehelse	s.
- Klima og miljø	s.
- Tenester	s.
- Samfunnstryggleik	s.
Gjennomføring av kommuneplanen	s.
Kjelder	s.
Vedlegg	s.

(Forord ved ordføreren)

(Om samfunnsdelen)

Kva er ein samfunnsdel?

Mål for planarbeidet.

Nasjonale og regionale rammer for planen/bakgrunn og føringar

Plandokumentet sin rettsverknad

Høyringsprosess

Prosess og medverknad

Visjon for prosessen; Volda for alle

Folkehelse som overordna og førande prinsipp

Lov om folkehelsearbeid, gjeldande frå 2012, tek føre seg fem viktige prinsipp; medverknad, berekraft, helse i alt vi gjer, føre var og utjamning av sosial ulikskap i helse.

Folkehelsearbeid er samfunnet sin totale innsats for å oppretthalde, betre og fremje innbyggjarane si helse, ved å fjerne eller redusere faktorar som fører til sjukdom eller styrke faktorar og aktivitetar som fører til god helse.

Helse er å meistre kvardagens krav. Alle kommunale tenester har eit ansvar for å legge til rette slik at alle innbyggjarane skal kunne meistre liva sine og få nytte ressursane sine til beste for seg sjølv og samfunnet rundt seg. Og når samfunnet er lagt godt til rette, vil folk trivast og oppleve god helse og livskvalitet.

I følgje Verdas helseorganisasjon (WHO) er det berre ti prosent av befolkninga sine helseproblem helsetenesta kan gjere noko med. Dei resterande 90 prosentane vert påverka av tilhøve utanfor helsetenesta (oppvekst, barnehage, skule, kultur- og næringsliv, arbeidsliv, frivillig sektor, dvs. generelt i lokalsamfunnet). Difor er det også så avgjerande at vi tenkjer "helse i alt vi gjer".

Samhandlingsreforma og behov for retningsendring

Samhandlingsreforma har gitt helsetenestene ei retningsendring. Målet med samhandlingsreforma er betre folkehelse og betre helse- og omsorgstenester på ein berekraftig måte. For å oppnå dette må fokuset rettast mot tidleg innsats og førebygging framfor reparasjon, og betre samhandling på tvers av tenestene. Ved å styrke folk si kjensle av meistring og bruk av eigne ressursar, vil innbyggjarane oppleve god helse og auka livskvalitet.

Tidleg innsats

Ressursprioriteringa i helsetenesta har historisk vore prega av reparasjon. Dette er dyrt, og over tid gir dette negativt effekt i tenestekjeda. Folkehelselova legg ansvar på kommunane for å ha oversikt over helsetilstanden i kommunen, og å leggje til rette for at folk har god helse.

Vi må tenkje annleis og snu ressursinnsatsen i tenestekjeda til tidleg innsats. Dette gjeld særleg i høve til barn og unge, men også i tenestene retta mot vaksne som treng omsorg. Livskvaliteten aukar ved meistring i alle livsfasar, og når individa er meir sjølvhjelpne vil også behovet for tenester verte redusert.

Tidleg innsats er også viktig for å halde oppe verdien på den menneskelege og materielle innsatsfaktoren i kommunen. Dette handlar om investering i kompetanseutvikling, tid til relasjonsbygging og arbeidsmiljøbygging hjå dei tilsette og vedlikehald av bygningsmassen.

Hovudutfordringane

Førebyggande innsats er vanskeleg å måle, og syner som regel ikkje positive resultat før etter fleire år med målretta arbeid.

Resultat frå *Ungdata-undersøkinga og Statusrapport: Oversikt over helsetilstand og påverknadsfaktorar i Volda 2014* syner at einsemd, angst, rus og livsstilssjukdomar er blant hovudutfordringane i kommunen. Spesielt unge jenter slit med den psykiske helsa og kommunen ligg over landsgjennomsnittet når det gjeld barn og unge med overvekt.

Statusrapporten konkluderer med følgjande fokus framover:

- Tverrfagleg samarbeid, tidleg innsats og låg terskel for å førebygge mobbing, psykisk uhelse og rus
- Tverrfagleg samarbeid og tidleg innsats for å førebygge overvekt og inaktivitet

I tråd med FN`s barnekonvensjon, som skal vere førande for all kommunal verksemd, vil difor kommunen ha tidleg innsats mot barn og unge som viktigaste innsatsområde.

- *Barna er vår viktigaste ressurs, og barns helse og livskvalitet bør vere fokus for alle som jobber med samfunnsutvikling. Barn burde ha like muligheter til å leve gode live med god helse* (Ole Trygve Stige, Helsedirektoratet).

Fleire norske studiar syner negative konsekvensar for barn som veks opp under dårlege levekår. Dei har mellom anna større risiko for psykiske plager og lidingar. Det må difor vere eit mål å redusere dei sosiale forskjellane i helse utan at nokon gruppe får det dårlegare.

Ein viktig føresetnad for å lukkast i dette arbeidet er m.a. at kommunen fører ein ansvarleg rusmiddelpolitikk i tråd med regjeringa sin opptappingsplan (2016-2020), med følgjande tre innsatsområde: tidleg innsats, behandling og ettervern/oppfølgingstenester.

Volda kommune skal ha eit "frisk-fokus" og meistringsperspektiv i alt vi gjer, og folkehelse skal vere eit gjennomgåande tema i alle sektorar i kommuneplanen.

(Utviklingstrekk, kvalitetar og utfordringar)

Attraktivitet

Volda kommune har mange offentlege arbeidsplassar og mange miljø med mykje kompetanse (sjukehus, offentlig og privat tenesteyting, høgskule, Møreforsking, vidaregåande skule med fleir). Volda er eit godt supplement til nabokommunane som har fleire arbeidsplassar knytt til industri og maritim verksemd. Landbruket er også ei viktig næring. Sunnmøre kultur- og næringshage og Volda Næringsforum er viktige ressursar for nyetableringar.

Volda har ein lang historie som skulestad. Volda private millomskule og gymnas vart starta i 1910 og var det første treårige gymnaset på landsbygda i Noreg. Læraryttdanninga i Volda starta med Voldens høiere Almueskule i 1861. I 1923 var lærarskulen i Volda den største i Skandinavia med over 400 elever. I dag har Høgskulen i Volda omlag 3000 studentar og 300 tilsette. Høgskulen i Volda er høgskulen for human- og samfunnsvitenskapane i Møre- og Romsdal, med nasjonale satsingsområde innan mellom anna yrkesretta medieuttdanning, læraryttdanning med fokus på nynorsk, forskning og formidling. Høgskulen i Volda har ein viktig rolle både regionalt og lokalt som ein utdanningstinstitusjon og arbeidsplass. StudiebygdA er eit partnerskap mellom offentlig, privat og frivillig sektor, med hovudformål å styrke studiestaden Volda.

Volda har også eit høgt aktivitetsnivå i idretts- og kulturlivet. Ein stor del av dette arbeidet vert drive av frivillige lag og organisasjonar. Høgskulen og studentmiljøet bidreg også mykje i kulturlivet, mellom anna ved å arrangere fleire store festivalar. Natur, kultur, idrettsliv og frivillig arbeid er viktige faktorar for bulyst, attraktivitet og i integreringsarbeid.

Naturen i Volda innbyr til fysisk aktivitet og naturopplevingar. Volda sentrum er eit kompakt sentrum med korte avstandar og nær tilknytning til både fjord og fjell. Våren 2015 vart det laga ein Utviklingsplan for sentrumsområdet.

Ein viktig målsetting i vidare arbeid er å ta vare på og vidareutvikle dei positive sidene ved voldasamfunnet, og stimulere til ny aktivitet som bidreg til bulyst og trivsel. Utvikling av Volda sentrum vil vere eit viktig satsingsområde i tida framover for å auke attraktiviteten i kommunen.

MÅL:

Vidareutvikle dei gode oppvekst- og utdanningstmogleghetene i Volda.

STRATEGIAR:

- Sikre full barnehagedekning og godt pedagogisk innhald i alle barnehagar og skular.
- Prioritere standard på barnehage, skulebygg og uteområda.
- Prioritere førebyggjande tiltak og tidleg innsats overfor barn og unge.
- Legge til rette for at fleire enn landsgjennomsnittet skal fullføre vidaregåande skule.
- Nytte StudiebygdA til å styrke samarbeidet mellom kommunen og høgskulen.

MÅL:

Alle skal ha mulegheit til å delta i eit breitt, variert og aktivt kultur- og idrettsliv.

STRATEGIAR:

- Samarbeide, stimulere og legge til rette for frivillige lag og organisasjonar, kultur og fritidsaktivitetar for alle.
- Utvikle nye arenaer for kultur og idrettsliv.
- Stimulere fleire til deltaking i frivillig arbeid, omsorg, integrering med meir.
- Tilretteleggje kommunikasjon og samhandle for å sikre likeverdig deltaking.

MÅL:

Volda skal kunne tilby ein variert arbeidsmarknad med både offentlege og private arbeidsplassar, som sikrar gode tenester til innbyggjarane.

STRATEGIAR:

- Sikre høgskulen og sjukehuset som viktige arbeidsplassar og institusjonar for framtida.
- Samarbeide med Ørsta kommune om tilrettelegging av attraktive næringsområde i regionen.
- Legge til rette for vidareutvikling av landbruks- og skogbruksnæringa og utnytting av fjordane som ressursar.
- Legge til rette for innovasjon og gründerverksemd.
- Styrke Volda sentrum som handelssentrum.

MÅL:

Alle skal ha tilgang til natur- og friluftsliv i kvardagen.

STRATEGIAR:

- Vidareutvikle gang- og stinettverket og legge til rette for tilgang til natur og friluftslivsområde.
- Realisere utviklingsplanen for Volda sentrum med fokus på grønstruktur og kopling mot strategien "frå fjord til fjell".
- Synleggjere natur- og friluftslivsmoglegheitene.
- Stimulere til å halde i hevd kultur- og naturlandskapet.

MÅL:

Volda sentrum skal vere eit levande midtpunkt i kommunen med attraktive møteplassar.

STRATEGIAR:

- Realisere tiltak i samsvar med Utviklingsplanen for Volda sentrum.
- Utvikle samarbeid med Volda næringsforum, høgskulen, lag og organisasjonar om felles strategi for marknadsføring og aktivitetar gjennom året.
- Betre kommunikasjonar og infrastruktur.
- Synleggjere bygdene og kommunens mangfald i sentrum.
- Arbeide for at "Campus HVO" vert ein del av Volda sentrum.

Føringar for vidare arbeid med arealdelen:

- Vurdere kva område som vert sett på som viktige skog- og landbruksareal for framtida.
- Vurdere utviding og behov for næringsareal.
- Sikre god forvaltning av sjøareal og areal til havbruksnæring.
- Sikre områder for grønstruktur, natur og friluftsliv.
- Prioritere område for innløyning av fri- og friluftsområde.
- Sikre areal til framtidige barnehagar, skular og andre offentlege funksjonar.
- Sikre areal for vidare utvikling av sjukehus og høgskule.
- Vidareutvikle gang- og sykkelvegnettet.
- Sikre areal til utvikling av kultur- og idrettsliv.
- Oppdatere veg- og gateplan for Volda sentrum med oppdatert veg- og gatenormal.
- Oppdatere hovudplan for vatn- og avløp.

Busetting

Volda kommune har befolkningsvekst, og det er forventa at folkeveksten skal fortsette. Det er først og framst innvandring som sikrer positiv folketalsutvikling. Både i fylket og i kommunen er det stor utflytting blant unge og unge vaksne, særleg i alderen 20–29 år, og det er ei utfordring å få unge som flyttar ut til å kome tilbake etter ferdig utdanning. Relevant jobb, tilgang på bustad, fysisk- og sosialt nærmiljø og tilhøyrse er faktorar som spelar inn når ein skal velje etableringsstad.

Befolkningsframskrivingane viser at gruppa eldre (70 år eller eldre) vil auke kraftig dei neste åra. Volda kommune har, lik resten av fylket, eit større overskot av menn enn landsgjennomsnittet.

Omtrent 70 % av innbyggjarane i Volda kommune bur i tettstaden Volda, og det er her arealpresset er størst. I bygdene har folketallet gått jamt nedover. Volda kommune ynskjer å legge til rette for vidare befolkningsvekst i Volda tettstad. Samstundes ynskjer kommunen å stimulere til og legge til rette for busetting på bygdene.

MÅL:

Volda kommune skal ha 11 000 innbyggjarar i 2028.

STRATEGIAR:

- Kunne tilby barnehageplass til alle barn og sunne og inkluderande oppvekst- og opplæringsmiljø med høg kvalitet frå grunnskule til høgskulenivå.
- Tilrettelegge for næringsutvikling og vidareutvikle kompetansearbeidsplassar innanfor privat og offentleg sektor.
- Legge til rette for at innbyggjarar skal oppleve trivsel og tryggleik i kvardagen.
- Arbeide for gode tilbod på private velferds- og aktivitetstenester for eldre i samarbeid med høgskulen i Volda, helseforetaket og Volda og Ørsta kommune.
- Satse på og styrke Volda sitt omdøme som attraktiv bukommune i regionen.

MÅL:

Fleire unge skal flytte til og bli verande i Volda. Talet på nettoinnflyttingar i alderen 18–30 år skal vere positivt.

STRATEGIAR:

- Kunne tilby barnehageplass til alle barn og sunne og inkluderande oppvekst- og opplæringsmiljø.
- Ha eit variert utdanningstilbod og tilstrekkeleg med lærlingeplassar.
- Utvikle Volda til den beste studentstaden i landet, med stor kulturaktivitet, gode møteplassar og urbane kvalitetar i Volda sentrum.
- Vidareutvikle Volda som ein attraktiv bukommune, i ein mangfaldig arbeidsregion.
- Ha eit variert bustadtilbod og ledige tomter både i sentrum og på bygdene.

MÅL:

Volda kommune skal kunne tilby nok og varierte byggeklare tomter og bustadar, og attraktive bumiljø.

STRATEGIAR:

- Ha eit oppdatert plangrunnlag som styringsverktøy for utbygging og sikring av areal.
- Arbeide aktivt for utvikling av attraktive byggeklare bustadtomter og tilrettelegging for varierte bustadtypar i tettbygde strok.
- Heve standarden på leike- og aktivitetsområda.
- Sikre gode trafikale forhold i bustadområda, med vekt på trygg ferdsel for barn og unge.
- Ta vare på eksisterande arkitektoniske kvalitetar og vere bevisst på val av arkitektonisk uttrykk på nybygg.

MÅL:

Den negative folketalsutviklinga på bygdene skal snuast.

STRATEGIAR:

- Legge til rette for bustadbygging på bygdene.
- Legge til rette for spreidd utbygging og auka omsetning av gardseigedomar og ledige hus (i samsvar med Amdam-utvalet si innstilling).
- Stimulere til private initiativ og delta i utvikling av bygdesentra.
- Arbeide for gode kommunikasjonar mellom sentrum og bygdene.
- Prøve ut ordning med kommunale bustader i bygdesentra (gjerne i partnerskap med private).

MÅL:

Folk skal kunne bu heime så lenge dei kan og alle som har krav på det skal få tilbod om bustad.

STRATEGIAR:

- Styrke kvardagsrehabilitering og tilby tenester med god fagleg fokus, uansett kvar ein bur i kommunen.
- Jobbe førebyggjande og tilby tenestene på lågast mogleg og rett nivå i omsorgstrappa.
- Vidareutvikle gode dagtilbod der kultur, aktivitet og trivselstiltak har fokus.
- Sikre gjennomstrøyming og framskaffe fleire bustadar og fleksible bueiningar for ulike behov.
- Legge til rette for at fleire skal gå frå å leige til å eige.
- Satse på integrering i etablerte bumiljø.

Føringar for vidare arbeid med arealdelen:

- Analyse av framtidig bustadbehov.
- Sikre tilstrekkelig areal til framtidig bustadbygging.
- Lokalisering av framtidig bustadområde knytt til skule og anna infrastruktur.
- Legge til rette for spreidd bustadbygging på bygdene.
- Legge til rette for fortetting i sentrum.
- Legge inn føringar for utnytting og type bustadutbygging.
- Vurdere leikeplassnorm i føresegnene.
- Sikre areal til tilrettelagte bustader/institusjonar.
- Sikre areal til framtidige studentbustadar.

Volda i regionen

Volda samarbeider med Ørsta på mange område, og mange regionale funksjonar er lokalisert her (til dømes flyplass, høgskule, sjukehus og tingretten). Fleire av desse institusjonane er utsett for press og omstruktureringar, og det vil vere viktig i framtida å synleggjere kva rolle desse institusjonane har for regionen. Auka samarbeid med grannekommunar og mellom institusjonane kan vere med på å styrke Volda og Ørsta som eit regionalt knutepunkt. I samband med kommunereforma er Volda kommune i gang med utgreiingar og samtalar med grannekommunar om samanslåing. Dersom Volda kommune skal inngå i ein ny og større kommune, vil dette medføre ein stor gjennomføringsprosess.

Ørsta-Volda lufthamn er den fjerde største lokale flyplassen i Noreg og området i Furene–Hovdebygda er eit viktig regionalt trafikknutepunkt. Saman med Timeekspresen bidreg flyplassen til at Volda har relativt gode kollektivkommunikasjonar. Kollektivtrafikken både lokalt og regionalt har eit potensiale for å vidareutviklast.

Eiksundsambandet og Kvivsvegen har medført auka pendling og nærleik mellom kommunane på Søre Sunnmøre. Godt utvikla kommunikasjonslinjer både innad i kommunen og ut i regionen er eit viktig tema for både framtidig befolknings- og næringsutvikling. For å fremje utvikling og Volda som ein attraktiv bu-, arbeids- og studentbygd bør ein i regionen kunne tilby eit effektivt, tilgjengeleg, sikkert og miljøvennleg transportsystem.

Det er mange moglegheiter for naturopplevingar i Volda og Ørsta, og friluftsområda trekker til seg både lokale og regionale innbyggjarar både sommar og vinter. Fleire av festivalane i Volda og Ørsta leverer gode kulturopplevingar til eit regionalt publikum. Det er gode moglegheiter for å vidareutvikle Volda og Ørsta som opplevingsdestinasjon.

Volda kommune har kulturminne og kulturmiljø av både nasjonal, regional og lokal verdi. Bevisstgjerung og formidling av kulturarven er med på å gje innbyggjarar identitet og tilhøyrighet. Det å framheve kommunens kulturarv og identitet vil vere eit fortrinn i arbeidet med å bygge regionsenteret.

MÅL:

Volda skal, saman med Ørsta, verte den fjerde byen i fylket.

STRATEGIAR:

- Vidareutvikle og styrke dei regionale funksjonane i området.
- Styrke samarbeidet mellom høgskulen, sjukehuset og andre regionale funksjonar.
- Styrke og vidareutvikle bu- og arbeidsregionen.
- Styrke næringslivet og utdanningstilbodet i Ørsta-Volda.
- Vidareutvikle samarbeidet med Ørsta.

MÅL:

Styrke kommunikasjonen i og til Volda.

STRATEGIAR:

- Sikre eit godt overordna vegsystem i regionen.
- Utvikle Volda som kollektivknutepunktet i regionen.
- Utvikle eit betre offentleg kommunikasjonstilbod.
- Sikre og utvikle Ørsta-Volda flyplass Hovden som den føretrekte flyplassen.
- Knytte kommunen til hurtigbåtsystemet mellom Ålesund og Bergen.

MÅL:

Styrke og bygge opp Ørsta-Volda som handels-, kultur og opplevingsdestinasjon.

STRATEGIAR:

- Auke attraktiviteten til Volda sentrum og realisere tiltak i samsvar med utviklingsplanen for Volda sentrum.
- Utvikle og marknadsføre natur- og reiselivsdestinasjonar.
- Utvikle og marknadsføre kultur- og opplevingstilbod.
- Utvikle samarbeidet med Volda og Ørsta næringsforum.
- Vidareutvikle samarbeidet med Høgskulen i Volda.

MÅL:

Styrke Ørsta-Volda som eit attraktivt reise- og friluftslivsområde.

STRATEGIAR:

- Arbeide aktivt for å marknadsføre Ørsta-Volda som eit attraktivt reise- og friluftslivsområde.
- Utvikle gode serverings- og overnattingstilbod med fokus på gode opplevingar og lokal matkultur.
- Sikre, utvikle og legge til rette for viktige friluftslivsområde i heile kommunen.
- Vidareutvikle samarbeidet med Sunnmøre kultur- og næringshage.
- Utvikle samarbeidet med andre reiselivsdestinasjonar i regionen.

MÅL:

Bruke Ørsta-Volda sin kulturarv og identitet bevisst i arbeidet med å bygge regionsenteret.

STRATEGIAR:

- Kartlegge, formidle og marknadsføre kulturminne og kulturmiljø.
- Formidle og bevisstgjere innbyggjarar om Volda sin kulturarv og identitet gjennom skular, barnehagar og som ein del av integreringsarbeidet.
- Nytte skulestaden Volda og StudiebygdA i omdømebygging og marknadsføring.
- Utnytte Høgskulen i Volda i arbeidet med å vidareutvikle Ørsta-Volda som regionsenter.

Føringar for vidare arbeid med arealdelen:

- Vurdere areal og tilkomst til hurtigbåtterminal.
- Sikre kommunikasjonsliner og knutepunkt for kollektivtrafikk i eit framtidig vegsystem.
- Drøfte trafikal forbindelse til vestsida.
- Vurdere overordna vegsystem knytt til fjordkryssing, flyplass og næringsområde.
- Vurdere arealbruk i grenseområde som konsekvens av eventuelle kommunesamanslåingar.
- Utarbeide kulturminneplan som grunnlag for kommuneplanens arealdel. Sikre viktige område for kulturminne og kulturmiljø.
- Legge til rette for overnattings- og serveringstilbod.

Volda sentrum

Volda sentrum er eit kompakt sentrum med korte avstandar og nær tilknytning til fjorden. Trehusbebyggelsen, kyrkja, jordbruksbygningar og småbåthavna er nokre av elementa som gir Volda eit særpreg, og som gjer at dette sentrumet skil seg ut frå andre sentrum. Tettstadsanalysen for Volda sentrum peika på at fjorden er eit viktig element i landskapsbildet, og at Volda bør betre og vidareutvikle koplinga mellom land og sjø, og mellom fjord og fjell. Å ta vare på og vidareutvikle desse koplingane skal vere eit viktig fokus også i vidare arbeid. I Volda sentrum er det også utfordringar knytt til mellom anna næringsutvikling, handel, bustadutvikling, grønstruktur og gode trafikale løysingar.

”Mellom bygningane i Volda” er eit samarbeidsprosjekt mellom Møre og Romsdal fylkeskommune, Volda næringsforum og Volda kommune. Sentrumsprosjektet arbeidar for å styrke Volda sentrum, og å gjere sentrum til ein attraktivt stad. Utviklingsplanen for Volda sentrum vart utarbeida våren 2015, og det vart arrangert fleire medverknadsprosesser i samband med utarbeidinga. Den ferdige planen inneheld visjonar og prinsipp for framtidig utvikling. Utvikling av Volda sentrum vil vere eit viktig satsingsområde i tida framover for å auke attraktiviteten i kommunen.

MÅL:

Det skal vere trygt, triveleg og attraktivt for mjuke trafikantar i Volda sentrum.

STRATEGIAR:

- Realisere tiltak i samsvar med utviklingsplanen for Volda sentrum.
- Sikre eit estetisk og universelt utforma sentrum som inviterer til å gå og sykle.
- Utvikle eit funksjonelt trafikalt køyremønster som er trygt for alle.
- Betre veg, gate og parkeringsstrukturen i sentrumskjernen slik at det vert lett å orientere seg.
- Redusere bilbruken i sentrumskjernen.

MÅL:

Fleire skal opphalde seg i Volda sentrum.

STRATEGIAR:

- Realisere tiltak i samsvar med utviklingsplanen for Volda sentrum.
- Satse på velstelte grøntanlegg og fleire attraktive møteplassar.
- Legge til rette for ein heilskapeleg utforming av sentrum med vekt på identitet, kvalitet og estetikk.
- Ta vare på smug, fjordgløtt og grønne lunger, og sikre eit ope sentrum mot fjorden.
- Legge til rette for aktivitet, trivsel og liv i sentrum.

MÅL:

Detaljhandelen i Volda sentrum skal auke.

STRATEGIAR:

- Realisere tiltak i samsvar med utviklingsplanen for Volda sentrum.
- Kunne tilby ryddige, oversiktelege og nok parkeringsplassar.
- Utvikle samarbeid med Volda næringsforum, høgskulen, lag og organisasjonar om felles strategi for marknadsføring og aktivitetar gjennom året.
- Sikre handel og aktivitet på gateplan.
- Medverke til at tomme lokale vert tekne i bruk.

MÅL:

Volda kommune skal ta vare på og utvikle element som er viktige for Volda sitt særpreg og identitet.

STRATEGIAR:

- Realisere tiltak i samsvar med utviklingsplanen for Volda sentrum.
- Sikre trehusbebyggelse og anna særprega arkitektur i sentrum, og auke bevisstgjerung om Volda sitt særpreg og identitet.
- Legge til rette for utvikling av hamneområdet og sikre kopling mellom fjord og fjell.
- Medverke til at "smuga" og områda mellom bygningane i større grad vert nytta.
- Synleggjere StudiebygdA i sentrum.

Føringar for vidare arbeid med arealdelen:

- Gjennomgå, vurdere og sikre viktige bygningsmiljø i sentrum.
- Utarbeide føringar for estetikk i Volda kommune.
- Gjennomgå gjeldande reguleringsplanar for sentrum med tanke på å legge til rette for ønska tettstadsutvikling.
- Legge til rette for gjennomføring av Utviklingsplanen for Volda sentrum.
- Legge til rette for vidareutvikling av småbåthamn, hamnemiljø og vurdere moglegheit for båtopptrekk i sentrum.
- Vurdere alternativ for parkeringshus i sentrum.

Folkehelse

Helse er å meistre kvardagens krav. Kommunen skal såleis bidra til å førebygge sjukdom og jamne ut sosiale ulikskapar. Kommunen må fremje folkehelse innafor dei ulike tenestene, og med dei virkemidlar kommunen rår over, mellom anna gjennom gode bu- og oppvekstmiljø, gode barnehagar og skular, trygge arbeidsplassar, varierte tilbod om fritidsaktivitetar og nærleik til natur og friluftslivsområde. Volda var tidleg ute med å ha helse som tema i kommuneplanen og er nytta som døme av andre kommunar seinare. At Volda blir sett på som ein aktiv kommune i folkehelsearbeid er god omdømmebygging for kommunen. Målretta folkehelsearbeid gjennom mange år kan også ha samanheng med at Volda nå gjer det godt på fleire folkehelsebarometer. Dette viser at folkehelsearbeid nyttar, og det er viktig å halde fram med dette arbeidet.

Sjølv om nokre statistikkar viser gode tal for Volda har kommunen samstundes fleire folkehelseutfordringar. 17–18 % av 3. klassingane og 21–23 % av 8. klassingane i Volda kommune har utvikla overvekt/fedme. Dette er fleire enn gjennomsnittet i Noreg. Det er også aukande bruk av legemiddel knytt til psykisk helse og livsstilssjukdommar. Prosentdel unge jenter som slit med psykisk helse har auka frå 25 % til 34 % på ti år. Statusrapporten over helsetilstanden i Volda inneheld ei god oversikt over dei største utfordringane i kommunen.

Volda kommune vil arbeide for at alle innbyggjarane skal kunne meistre eige liv, og bli sett, høyrte og verdsett som ressurs i lokalmiljøet.

MÅL:

Innbyggjarane si helse skal vere betre enn landssnittet på folkehelsebarometeret.

STRATEGIAR:

- Kunne tilby barnehageplass til alle barn og sunne og inkluderande oppvekst- og opplæringsmiljø med høg kvalitet.
- Førebygge meir, behandle tidlegare og sikre betre samhandling både internt og eksternt.
- Sikre rett behandling til rett tid på rett stad, gjennom ei heilskapleg og koordinert helse- og omsorgsteneste som er tilpassa den einskilde brukar nærast der dei bur.
- Sikre at alle får delta i samfunnet og ha ein meningsfull og aktiv kvardag.
- Utvide lærlingordninga og sikre tilbod om arbeid for alle.

MÅL:

Kommunen som organisasjon skal vere eit førebilete i folkehelsearbeidet.

STRATEGIAR:

- Vidareutvikle helsefremjande tiltak for tilsette i kommunen i og utanfor arbeidstida.
- Sørge for at alle tilsette vert sett, høyrte og føler seg verdsett.
- Ha fokus på det friske mennesket.
- Synleggjere utfordringar og ansvarleggjere sektorane i eit målretta folkehelsearbeid i organisasjonen.
- Bruke Frisklivssentralen Aktiv i Volda som ein viktig aktør for tilsette og andre som treng hjelp til å legge om levevanar som kan føre til sjukdom og plagar.

MÅL:

Redusere talet på barn og unge med psykiske vanskar.

STRATEGIAR:

- Tilby sunne og inkluderande oppvekstmiljø som gir barn og unge høve til å oppleve meistring og utvikle sine evner og interesser.
- Satse på tidleg innsats, førebyggjande og helsefremjande arbeid i barnehage og skule.
- Styrke helsestasjon- og skulehelsetenesta, særleg retta mot ungdomsskulane og vidaregåande skule.
- Styrke innsatsen med miljøarbeidarar/sosiallærar (alternativ fagkompetanse) på skulane.
- Ha eit styrka fokus på mobbing frå barnehagealder og heve kompetansen knytt til mobbing generelt og mobbing via sosiale media spesielt.

MÅL:

Redusere talet på barn og unge med overvekt og fedme.

STRATEGIAR:

- Legge til rette for meir fysisk aktivitet i barnehage, skule og fritid.
- Vidareutvikle gang- og sykkelstiar til skular og fritidsarenaer.
- Legge til rette for stimulerande leikeplassar i bu- og nærområda.
- Legge til rette for gode og trygge tilkomst til natur og friluftslivsområde.
- Styrke informasjon om livsstil, kosthald, fysisk aktivitet og helse.

MÅL:

Ingen skal ta skade av egne eller andre sine rusmiddelvanar.

STRATEGIAR:

- Føre ein konsekvent og ansvarleg rusmiddelpolitikk og bidra til ein trygg og ikkje-skadeleg rusmiddelbruk.
- Styrke og utvide rusfrie møteplassar for ungdom.
- Legge til rette for ein verdig livssituasjon og meningsfull kvardag for alle.
- Sikre og auke kompetanse gjennom samarbeid med kompetansesenter og andre institusjonar.

Føringar for vidare arbeid med arealdelen:

- Sikre areal for gode uteområde i barnehagar og skular.
- Sikre nære friluftsområde og areal for idrettsaktivitetar.
- Legge til rette for og sikre moglegheit for å gå eller sykle til kvardagsaktivitetar (til dømes barnehage, skule, arbeid og fritidstilbod).

Klima og miljø

Noreg har som mål å redusere utslepp av klimagassar. Volda kommune ynskjer å vere ein aktiv medspelar i dette arbeidet, og å vere ein pådrivar for at innbyggjarar, næringsdrivande og andre skal ta miljøvenlege val. Haldningsskapande arbeid i barnehagar og skuler er ein del av dette arbeidet. Utslipp frå transportsektoren står for 32 % av norske klimagassutslepp, og målretta arbeid for å auke sykkel-, gang- og kollektivtrafikken er difor viktige middel for å redusere utsleppa. Volda kommune vil også arbeide vidare med å energioptimalisere kommunale bygningar og sikre gode avfallsordningar for innbyggjarane. I tillegg vil det vere viktig for framtidige generasjonar at kommunen arbeidar for ein berekraftig naturforvaltning.

MÅL:

Utslepp frå transportsektoren skal reduserast og fleire skal reise med miljøvennleg transport.

STRATEGIAR:

- Stimulere til at fleire går, sykklar og nyttar kollektivtransport til arbeid, skule og andre aktivitetar.
- Utvikle trygge, samanhengande, finmaska og attraktive gang- og sykkelveggar.
- Vidareutvikle kollektivtilbodet og haldeplassane i kommunen.
- Legge til rette for auka bruk av EL-bilar og andre miljøvennlege transportmidler.

MÅL:

Energibruken i kommunale bygg skal reduserast med i gjennomsnitt 30 %.

STRATEGIAR:

- Energioptimalisere og gjennomføre enøktiltak i kommunale bygg.
- Auke bruken av fornybar energi.
- Styrke kompetansen på energioptimalisering og enøktiltak i kommunen.
- Satse på energileiing og energioppfølging.

MÅL:

Volda kommune skal arbeide for å skape gode haldningar og bevisstheit om rett energibruk.

STRATEGIAR:

- Satse på klimaopplæring i barnehage og skule.
- Endre haldningar gjennom informasjon og rådgjeving.
- Samarbeide med næringslivet og utbyggjarar.

MÅL:

Volda kommune skal arbeide for auka materialgjenvinning og avfall frå hushalda skal ikkje auke meir enn snittet for landet.

STRATEGIAR:

- Satse på haldningsskapande arbeid og god opplæring i alle barnehagar og skular.
- Tilby gode og lett tilgjengelege sorterings- og innsamlingsmoglegheiter.
- Gi god informasjon til innbyggjarar om renovasjonsordninga i kommunen.
- Samarbeide med VØR om å sikre miljømessig og økonomisk forsvarleg oppsamling, transport, attvinning og slutthandsaming av avfall.

MÅL:

Volda kommune skal arbeide for ein berekraftig naturforvaltning og sikre biologisk mangfald.

STRATEGIAR:

- Auke kompetansen til tilsette i kommunen, og tilby informasjon og rådgjeving om berekraftig naturforvaltning.
- Gjennomføre nærings- og miljøtiltak innan landbruk og skogbruk.
- Sikre viktige jordbruksareal og naturtypar i kommuneplanens arealdel.
- Synleggjere konsekvensar for naturmiljøet i alle plan- og utbyggingssakar.
- Utrydde framande artar i offentlege parkar og anlegg.

Føringar for vidare arbeid med arealdelen:

- Vurdere areal for massedeponi og mottak for masser.
- Vurdere og sikre område som er viktige å oppretthalde/utvikle ut frå eigenverdi (biologisk mangfald, landskap, naturressurs) og som kjelde til friluftsliv.
- Vurdere behov for føresegner knytt til energibruk i bygg.
- Sikre areal og gode løysingar for felles renovasjonspunkt i bustad- og næringsområde.

Tenester

Volda kommune har ei viktig oppgåve som samfunnsutviklar og arbeider for å tilby innbyggjarane gode tenestetilbod. Volda kommune sin økonomi er utsett, med pressa drift og store investeringar. Med befolkningsvekst, fleire eldre, auka krav og større forventningar frå innbyggjarane, vil truleg behovet for tenester auke. I tillegg har regjeringa foreslått å overføre ei rekke oppgåver til kommunane i samband med kommunereforma; mellom anna barnevern, familievern, rehabilitering, bustadtilskot, og tannhelse. I løpet av kommunereformprosessen vil det verte viktig å avklare behov, moglegheiter og utfordringar for Volda som samfunn. Det er også viktig at politikarar, innbyggjarar og administrasjonen har felles kunnskap om situasjon og utfordringar. Samstundes er det viktig å gje rom for nytenking og alternative løysingar.

Volda kommune er ein stor arbeidsplass med mange tilsette i ulike fagområde. Det er viktig for organisasjonen at dei tilsette opplever eit godt og inkluderande arbeidsmiljø, med rom for nytenking og utvikling. Eit godt omdøme gir motiverte medarbeidarar, kvalifiserte jobbsøkarar og er sjølvstendig viktig for samspelet mellom organisasjonen og andre offentlege myndigheiter, næringslivet, innbyggjarar og andre samarbeidspartnarar.

MÅL:

Tenestene skal vere i samsvar med lover og forskrifter, og med god nok kvalitet. Innbyggjarane skal kunne nytte egne ressursar, og vere trygge på å få rette tenester ut frå nødvendig tenestebehov.

STRATEGIAR:

- Vere i dialog med brukarane, vurdere behov og kartlegge brukaren sine egne ressursar.
- Satse på tidleg oppdaging og tidleg innsats.
- Prioritere kompetanseutvikling for tilsette.
- Skape ein kultur for openheit, læring og nytenking i organisasjonen.
- Samarbeide godt på tvers av sektorar i organisasjonen og samordne tenester.

MÅL:

Volda kommune skal ha ein økonomi i balanse og driftsresultat på 1,25% av inntektene

STRATEGIAR:

- Arbeide for samsvar mellom oppgåver og ressursar.
- Sikre realistisk budsjettering.
- Arbeide for ein sterkare kopling mellom prioriteringar i kommuneplanen, budsjett, økonomiplan og arbeidsoppgåver.
- Legge til rette for at administrasjonen, politikarane og innbyggjarane skal ha felles kunnskap om situasjon og utfordringar.

MÅL:

Volda kommune skal ha eit godt omdøme.

STRATEGIAR:

- Prioritere godt arbeidsmiljø i organisasjonen.
- Tilby gode tenester.
- Gi innbyggerane god informasjon, og ha ein oppdatert og brukarvennleg nettside.
- Legge til rette for involverande prosessar.
- Ha eit aktivt samarbeid med høgskulen, næringsliv og lag og organisasjonar.

MÅL:

Volda kommune skal arbeide for å førebygge utanforskap og inkludere i fellesskapen.

STRATEGIAR:

- Rekruttere marginaliserte grupper til organisasjonen.
- Tilby praksisplassar på alle kommunale arbeidsplassar så langt det er mogleg.
- Legge til rette for språkpraksis.
- Tilby fleksible arbeidsoppgåver og/eller eit godt dagtilbod.
- Arbeide på tvers av organisasjonen for å sikre samordning av tenester.

MÅL:

Tilsette i Volda kommune skal oppleve eit godt arbeidsmiljø og sjukefråveret skal reduserast.

STRATEGIAR:

- Legge til rette for faglege og sosiale møteplassar på tvers av sektorar.
- Tilby leiarutvikling.
- Sikre nødvendig kompetanseheving og legge til rette for eit utviklande arbeidsmiljø.
- Tilby eit introduksjonsprogram for alle nytilsette.
- Jobbe med nærver og prioritere sjukefråversoppfølging.

Føringar for vidare arbeid med arealdelen:

-

Samfunnstryggleik

Volda kommune har eit generelt og grunnleggjande ansvar for ivaretaking av innbyggjarane sin tryggleik innanfor sine geografiske område. Kommunen utgjer det lokale fundamentet i den nasjonale beredskapen. Under kriser og katastrofar må kommunen kunne iverksette tiltak for å verne innbyggjarane og oppretthalde viktige samfunnsfunksjonar. I Volda kommunes risiko- og sårbarheitsanalyse (ROS-analyse) er ras, flaum, stormflod, forureining og trafikkulykker klassifisert som tema med høg risiko. Klimaendringar er ein sentral del av risikobiletet i kommunen, og ein kan i framtida vente auka nedbør, meir ekstremver, havnivåstigning og andre gradvise endringar som vil få store konsekvensar for helseforhold, jordbruk, fiskeri, samferdsel, bygg, anlegg og naturmangfald.

Å sikre gode kommunikasjonar i heile kommunen, er viktig for innbyggjarane sin tryggleik. Volda kommune skal ha eit velfungerande brann- og redningsvesen. Det er også viktig å sikre gode og trygge drikkevasskjelder, også for framtidige generasjonar.

MÅL:

Volda kommune skal til einkvar tid ha gode system for beredskap.

STRATEGIAR:

- Ha oppdatert beredskapsplan og plan for kriseleiinga til ein kvar tid og øve i samsvar med kvalitetssystemet for beredskapsarbeidet.
- Ordne beredskapsarbeidet etter leon-prinsippet (lavast effektive beredskapsnivå).
- Ha ein oppdatert overordna ROS-analyse til ein kvar tid.
- Ha eigne ROS-analyser i alle sektorar og planverk.
- Bevare og utvikle sjukehuset med akutfunksjonar.

MÅL:

Gode kommunikasjonar i heile kommunen.

STRATEGIAR:

- Sikre optimal kommunikasjonsdekning i heile kommunen.
- Sikre rasutsette vegar i kommunen.
- Sikre beredskapsferge på Voldsfjorden.
- Sikre system for alternativ transport ved krisesituasjonar.

MÅL:

Ingen bygging i flaum-, ras-, og skredutsette område.

STRATEGIAR:

- Oppdatere faresonekart for flaum, ras og skred.
- Avklare flaum-, ras og skredfare gjennom oppdaterte arealplanar.
- Sikre bygningar og infrastruktur som ligg i flaum, ras- og skredutsette område.
- Tilpasse infrastruktur til framtidige klimaendringar.

MÅL:

Godt og trygt drikkevatn til innbyggerane til ein kvar tid.

STRATEGIAR:

- Sikre eksisterande og framtidige vasskjelder.
- Sikre god kvalitet på drikkevatn.
- Sørge for oppdatert leidningsnett.
- Sikre beredskapsvatn.

MÅL:

Volda kommune skal ha eit velfungerande brann- og redningsvesen i heile kommunen.

STRATEGIAR:

- Sørge for god kompetanse.
- Sikre tilgang på godt og oppdatert utstyr.
- Sikre god rekruttering.
- Arbeide for føreseielege økonomiske rammer.

Føringar for vidare arbeid med arealdelen:

- Vurdere behov for ras- og flaumsikring i bebygde område og langs vegar i kommunen.
- Sikre eksisterande og framtidige drikkevasskjelder.
- Lage temakart for ulike ROS-tema.
- Utarbeide konsekvensutgreiing og ROS-analyser for alle nye byggeområde.